

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Кафедра психології та соціальних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О.А. Кузнецова

28 серпня 2020 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОЕКТИВНІ МЕТОДИКИ В ПСИХОЛОГІЇ**

Ступінь бакалавра

Спеціальність 053 Психологія

Освітньо-професійна програма Психологія

Миколаїв 2020

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Савенкова Ірина Іванівна, професор кафедри психології та соціальних наук, доктор психологічних наук.

РЕЦЕНЗЕНТ: завідувач кафедри практичної психології, доктор психологічних наук, професор Лозова Ольга Володимирівна

Програму схвалено на засіданні кафедри психології та соціальних наук

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри психології та соціальних наук И.С. (Савенкова І.І.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету педагогіки та психології:

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Голова навчально-методичної комісії факультету Ч. (Чугуєва І.Є.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Голова навчально-методичної комісії університету К. (Кузнецова О.А.)

Анотація

Даний курс акцентує увагу на поглибленому вивченні характеристик проективних методик; основних принципів інтерпретації проективних методик; основних концепцій теоретичного обґрунтування проективних методик. Курс дає студентами психологічних знань про проективні психологічні методи та їх застосування для дослідження особистості.

Ключові слова

Проективні методики, проекція, інтерпретація, конструктивні методики, катартичні методики.

Annotation

This course focuses on in-depth study of the characteristics of projective techniques; basic principles of interpretation of projective methods; basic concepts of theoretical substantiation of projective methods. The course provides students with psychological knowledge about projective psychological methods and their application to the study of personality.

Keywords

Projective methods, projection, interpretation, constructive methods, cathartic methods.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Проективні методики в психології» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 053 Психологія за освітньо-професійною програмою Психологія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: психологічні особливості використання проективних методик як інструменту психодіагностики та психокорекції у практичній діяльності дитячого психотерапевта.

Міждисциплінарні зв'язки: загальна психологія, вікова психологія, соціальна психологія, експериментальна психологія, психодіагностика, клінічна психологія, патопсихологія, психологія сім'ї, психологія спілкування, психологія аномального розвитку, психофізіологія, диференціальна психологія.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1.1. Мета: засвоєння студентами психологічних знань про проективні психологічні методи та їх застосування для дослідження особистості.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

1. Дати загальну характеристику проективним методам;
2. Ознайомити з основними принципами інтерпретації проективних методик;
3. Дати загальну характеристику основних концепцій теоретичного обґрунтування проективних методик.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПРН 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПРН 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПРН 9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

II. Фахові:

ФК 1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

ФК 3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

ФК 5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

ФК 6. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження.

ФК 7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

ФК 8. Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

ФК 9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

ФК 11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Тема 1. Вступ до проективної психології. Поняття проективна методика. Історія розвитку проективного методу. Застосування малюнкових методів у діагностиці та психотерапії.

Тема 2. Проекція як психологічний феномен та принцип дослідження. Поняття проекції. Проекція як психологічний феномен. Види проекцій.

Тема 3. Теоретичне обґрунтування проективного підходу в діагностиці особистості. Розвиток проективного методу в психоаналізі та гештальт-психології. Поняття феномену перцептивного захисту. Проекція у межах діяльнісного підходу. Проективні методики у біхевіоризмі.

Тема 4. Загальна характеристика основних проективних методик. Загальні ознаки проективних методик. Класифікація проективних методик за Л. Франком. Недоліки проективних методик (за А. Анастасі). Техніка застосування проективних методик.

Тема 5. Аддитивні проективні методики. Методика «Незакінченні речення». Методика «Незакінченні розповіді». Методика «Казки Луїзи Дюсс». Асоціативний тест К. Юнга. Тест егоцентричних асоціацій (ТЕА).

Тема 6. Інтерпретативні проективні методики. Дитячий апперцептивний тест (САТ). «Блекі». Тест руки Венгера. Тест фрустрації Розенцвейга (дитячий варіант). Мій клас. Методика Рене Жіля.

Тема 7. Конструктивні та катартичні проективні методики. Тест Роршаха. «Тест Світу». «Q-класифікація». Психодрама Дж. Морено. «В гостях у казки».

Тема 8. Імпресивні проективні методики.

Тема 9. Експресивні проективні методики. Методики: «Неіснуюча тварина», «Дім. Дерево. Людина», «Людина під дощем», «Малюнок сім'ї», «малюнок людини», Графічний тест Вартегга, Піктограма, Конструктивний малюнок людини з геометричних фігур.

3. Рекомендована література

Базова

1. Беллак Л. Проективная психология : [учебное пособие] / Л. Беллак, Л.Э. Абт, Г.У. Оллпорт. – М. : Эксмо-Пресс, 2016. – 528 с.
2. Бернс Р.С. Кинетический рисунок семи : [введение в понимание детей через кинетические рисунки] / Р.С. Бернс, С.Х. Кауфман // Пер. с англ. Изд-во «Смысл». – М. : Смысл, 2017. – 146 с.
3. Венгер А. Л. Психологические рисуночные тесты : [иллюстрированное руководство] / А. Л. Венгер. – М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2015 – 159 с.
4. Маховер К. Проективный рисунок человека : [методика клинической диагностики личности] / К. Маховер. – М.: Смысл, 2016. – 158 с.
5. Остер Дж. Рисунок в психотерапии : [учебное пособие] / Дж. Остер, П. Гоулд. – М. : Издательство: Информационный центр психологической культуры, 2015 – 184 с.
6. Полуянов Ю. А. Диагностика общего и художественного развития детей по их рисункам : [пособие для школьных психологов] / Ю. А. Полуянов. – Москва; Рига : Эксперимент, 2016. – 160 с.
7. Романова Е.С. Графические методы в практической психологии : [Учеб. пособие для студентов] / Е.С. Романова, О.Ф. Потемкина. – СПб.: Речь; М.: Сфера, 2018. – 125 с.
8. Хоментаскас Г.Т. Использование детского рисунка для исследования внутрисемейных отношений // Вопросы психологии. – 2016. – № 1. – С.165 – 171.
9. Шапарь В.Б. Практическая психология : [Проективные методики] / В.Б. Шапарь, О.В. Шапарь. – Ростов н/Д : Феникс, 2016. – 480 с.

Допоміжна

1. Бурлачук Л.Ф. Введение в проективную психологию : [учебное пособие] / Л.Ф. Бурлачук. – Киев : Ника-Центр, 2017. – 128 с.
2. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика : [Учебник для вузов] / Бурлачук Л.Ф. – СПб. : Питер, 2016. – 351с.
3. Бурлачук Л.Ф. Словарь-справочник по психологической диагностике : [словарь] / Л. Ф. Бурлачук, С. М. Морозов. – Киев : Наук. думка, 2017. – 200 с.
4. Венгер А. Л. На что жалуетесь? : [выявление и коррекция неблагоприятных вариантов развития личности детей и подростков] / А. Л. Венгер. – Рига : Эксперимент, 2015. – 184 с.
5. Мухина В. С. Изобразительная деятельность ребенка как форма усвоения социального опыта:[Текст] / В.С. Мухина. – М.: Педагогика, 2015. – 240с.
6. Олексюк В. Психомалюнок як засіб дослідження світоглядних уявлень дітей молодшого шкільного віку [Текст] / В. Олексюк. – // Практична психологія та соціальна робота. – 2017 – №8. – С. 69–75.
7. Соколова Е.Т. Проективные методы исследования личности : [учебное пособие] / Е. Т. Соколова. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 2017. – 176 с.
8. Степанов С.С. Диагностика интеллекта методом рисуночного теста : [учебное пособие] / С.С. Степанов. – Издание 3-е, исправленное. – Москва : Академия, 2018. – 96 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://Olib.com/human/psychologija/11/teoriya-praktika-grupovoi-psihokorekcii-yacenko.html>
2. <http://www.psyh.kiev.ua>

Форма підсумкового контролю успішності навчання: кредитна система, залік.

4. **Засоби діагностики успішності навчання:** контрольна робота (КР), поточне опитування, тестування, ІНДЗ.